

ОЗДОБЛЕННЯ ОДЯГУ СУЧАСНОЇ ЖІНКИ
ЕЛЕМЕНТАМИ СХІДНОГО СТИЛЮ

УДК 687.1

Кобзар Ю. І., Попова Т. І. Оздоблення одягу сучасної жінки елементами східного стилю. В статті проаналізовано історію розвитку східного костюму у різні періоди часу, процес впровадження мотивів сходу у світ високої моди. Досліджена популярність використання елементів сходу в костюмі сучасної жінки. На основі результатів експертного оцінювання визначено основні фактори, що впливають на вибір елементів сходу для костюму сучасної жінки, а саме стиль одягу, колір, орнамент (геометричний, образотворчий, дифузний), елементи одягу (платок, пояс, шальвари, штани «Афгані»), аксесуари (браслети, масивні довгі сережки, сумки, розшиті паетками та бісером, різнокольорові намиста), макіяж і зачіска. На основі проведених досліджень розроблено рекомендації щодо інтеграції східного стилю з основними стилями (класичний, романтичний та фольклорний) в одязі сучасної європейської жінки. Проведене дослідження дає змогу виявити художню взаємодію східного стилю зі стилем українських жінок з метою подальшого розроблення цього питання.

Ключові слова: стиль, схід, елементи, костюм, одяг, жінка.

Кобзар Ю. И., Попова Т. И. Отделка одежды современной женщины элементами восточного стиля. В статье проанализирована история развития восточного костюма в разные периоды времени, процесс внедрения мотивов востока в мир высокой моды. Исследована популярность использования элементов востока в костюме современной женщины. На основе результатов экспертного оценивания выделены основные факторы, влияющие на выбор элементов востока для костюма современной женщины, а именно: стиль одежды, цвет, орнамент (геометрический, изобразительный, диффузный), элементы одежды (платок, пояс, шальвары, брюки «Афгани»), аксессуары (браслеты, массивные длинные серьги, сумки, расшитые пайетками и бисером, разноцветные бусы), макияж и прическа. На основе проведенных исследований разработаны рекомендации по интеграции восточного стиля с основными стилями (классический, романтический и фольклорный) в одежде современной европейской женщины. Проведенное исследование позволяет выявить художественную взаимодополнительность восточного стиля со стилем украинских женщин с целью дальнейшей разработки этого вопроса.

Ключевые слова: стиль, восток, элементы, костюм, одежда, женщина.

Kobzar, Y., Popova T. Finish clothes modern women an Oriental touch. The article analyzes the history of the integration of Eastern style to the West, namely, time frame, sources, first experiments with the combination of Oriental and European styles of clothing, and its further development, conversion and implementation on the catwalks, in the world of high fashion and the broad masses of consumers. We considered the motives of the East in the collections of designers of the last century, such as Valentino, Yves Saint Laurent, Kenzo Takada, the pioneers in the conservative world of fashion of the twentieth century. We considered the motives of the East in the collections of contemporary designers such as Karl Lagerfeld, Miuccia Prada, Antonio Berardi, Tsumori Chisato and leading fashion houses – Chanel, Etro, Marchesa, Sportmax, Proenza Shouler, Gucci, Antonio Berardi, Osman. Based on the analysis of the collections we made sure ourselves that from time to time, designers have returned to the East, change and adapt Eastern ethnic clothing under the needs of Western consumers. Given that the East is a lot of different countries with unique features, it becomes possible to form the most diverse wardrobe in the Oriental style, which is especially popular among women who are engaged in East dances. All women who study Oriental dance, has cardinaly changed the image, because now in their closets feminine outfits reign, bright colors and lots of jewelry. However, it is important to combine properly daily European clothes and elements of Oriental

style, which led to the urgency of this issue. To identify the most important factors that influence the selection of elements of the East to suit the modern woman, we used the method of expert evaluations and a questionnaire survey of teachers in the Department of technology and design of Ukrainian engineering and pedagogical Academy (UEPA). On the basis of the results we have seen that the basic elements for creating Oriental style in clothing according to experts, are the clothing style, color, pattern, clothing items, accessories, makeup and hairstyle. The study has identified the most popular styles of clothing that women use who prefer Asian culture in everyday life. After all, style is a definite accentuation of the ensemble (suit, in a broad sense) dictated by the following features, such as age, gender, profession, social status, belonging to a subculture, the personal taste of the person, age, society, nationality, religious affiliation, appropriateness, functionality, lifestyle, and individual characteristics. As shown by the results of the study, the vast number of women who are fond of Oriental culture, in everyday life they often choose the classic style of clothing (40%). Less popular are romantic (25%) and folk styles (25%). The least popular the respondents believe sports (7%) and diffuse styles (3%). Based on the data of the expert evaluation, we concluded that for the creation of his Oriental image it is quite important to use the Oriental elements and the most popular of these are the shawl (50%), belt (15%), salwar (15%), trousers «Afghani» (20%). Also, not less important issue is the use of color, as well-chosen shades, combination and coherence between them provide beauty in clothing. Since ancient times the peoples of the Orient has started to develop a certain gamma of favorite colors that reflect the mood of a person, appropriate to the nature and temperament of the people, the natural environment. The closer to the equator, the more people are open to bright color combinations. In the research literature, we concluded that a special decoration in the clothes of the East is a ornament or pattern, built on the rhythmic repetition of geometric elements, stylized animal or plant motifs. Given that all Oriental ornaments are divided into geometric (motifs consist of various geometric shapes, lines and their combinations) and symbolic (motives reproduce specific objects and forms of the real world), as well as on floral, zoomorphic and anthropomorphic, the designers use a wide range of ethnic elements to create unique clothes in Oriental style. As shown by analysis of the collections of famous designers and fashion houses, designers often use these types of Oriental ornament, geometric (25%), visual (40%), diffuse (35%) (combines geometric and visual styles). Also, a distinctive feature of Oriental style is the abundance of accessories (bracelets, massive, long earrings, bags embroidered with sequins and beads, colored beads). Jewelry can express different moods and desires of a person, which is reflected in the choice of colors, shapes, patterns decorations, fad, or the denial thereof, the relationship with the profession, character and physique.

The hair and makeup are part of the image, they are a manifestation of fashion in everyday life, the opportunity to Express your inner world. However, unlike classical Arabic canons, westernized version of Arabic makeup suggests the focus on the eyes. Other elements are left in a more natural form, only slightly emphasizing their beauty. Based on the obtained data, we developed recommendations for the establishment of Oriental style in everyday life that allows using a small number of elements of Eastern style to create harmonic image. Based on the results of the carried our expert assessment, we offer consumers to build their individual Oriental style on the basis of common European clothing styles, namely classical, romantic and folk. Our research provides an opportunity to identify artistic interaction Oriental style with the style of Ukrainian women with the aim of developing recommendations for the establishment of integrated clothing style.

Keywords: style, East, elements, suit, clothing, woman.

Постановка проблеми. Схід загадковий і неповторний, від нього віє ароматичними маслами та прянощами, причому захопленість східною культурою останнім часом дуже зросла: ми жваво цікавимося історією, укладом життя, мистецтвом і навіть одягом східних жінок. Модні західні дизайнери також черпають натхнення в таємничій культурі Сходу, особливо сильно цей вплив помітно в останні чотири роки. На показах дефілюють моделі в нарядах зі споконвічно східними мотивами: неповторний крій, національні орнаменти й вишивка на тканинах, розкішні прикраси. Враховуючи, що Схід – це безліч різних країн зі своїми неповторними особливостями, з'являється можливість сформуваги максимально різноманітний гардероб в східному стилі, котрий є особливо популярним серед жінок, які займаються східними танцями. Абсолютно всі жінки, які вивчають східні танці, кардинально поміняли свій імідж, адже тепер у їх гардеробах панують жіночні вбрання з елементами східного стилю, яскраві кольори та велика кількість прикрас з арабськими мотивами. Однак, важливо грамотно поєднувати між собою повсякденний європейський одяг і елементи східного стилю, що обумовило актуальність даного питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Базовою працею, що присвячена вивченню іміджу і стилів в одязі, є «Таємниці і секрети жіночого одягу» [3] сестер Соріних. Основоположні дослідження в області стилутворення та історії моди зроблені В. А. Володіним «Сучасна енциклопедія. Мода і стиль» [1]. Актуальними для даного дослідження є роботи А. Ю. Панасюка, Л. Стіла, Т. Вудэл, К. Фарр, Дж. Левіна, Ж. Дарьо (розглянули стилі та напрямки в одязі); Г. Ернера (висвітив тенденції подіумів), Р. Циганкова, Л. Мей, Т. Даллал та Р. Харріс (охарактеризували східний танець, його утворення та сучасні тенденції розвитку).

Разом з тим, багато аспектів цього питання залишаються недопрацьованими, а саме не визначено популярність використання елементів Сходу в костюмі сучасної жінки та фактори, що впливають на їх вибір; відсутні рекомендації, щодо їх поєднання із повсякденним жіночим одягом.

Цілі статті – дослідити історію розвитку східного костюму в різні періоди часу, мотиви сходу в колекціях сучасних дизайнерів; розглянути популярність використання елементів сходу в костюмі сучасної жінки; визначити фактори, що впливають на вибір елементів сходу для костюму сучасної жінки; розробити рекомендації щодо створення власного східного стилю для сучасної жінки.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Східний стиль в одязі – поняття, що характеризує європейський одяг, в якому є мотиви, що нагадують про східний світ. Оскільки уявлення про Схід, як правило, вкрай розпливчасті, найчастіше

до одягу в східному стилі відносять європейський одяг, що має мотиви традиційного (народного, національного) костюма народів Азії. У першу чергу, мова йде про арабські, турецькі, індійські та японські, що сягають своїм корінням в традиційний костюм цих народів [2:14].

Огляд історичної літератури [1:209–211] показує, що витоками інтеграції східного вбрання на Захід прийнято вважати 1960-ті роки ХХ століття. Саме в цей час виник рух «хіппі», прихильники якого захоплювалися індуїзмом, буддизмом і поряд з філософією перейняли манеру одягатися в східному стилі. В 1970 році безпосередньо з східної модою, а саме з японським стилем, західних дівчат познайомив дизайнер Кензо Такада. У 1980-х роках східний стиль підкорили собі тоді ще молоді Ів-Сен Лоран і Валентіно. Їх колекції стали справжнім вибухом у світі високої моди, викликали захоплення і осуд одночасно.

У дизайнерських колекціях періодично з'являються нотки східного стилю. З легкої руки Міуччі Прада подіум заповнили азіатські наряди, а в нашому лексиконі з'явилися терміни «пояс обі» і «босоніжки окобо». У 2014 Карл Лагерфельд показав цілу феєрію східного стилю в одязі в круїзній колекції 2015 року. Йому вдалося показати колорит Дубая через пряме цитування місцевих звичаїв і культури в створенні повністю «закритих» образів у вигляді довгих суконь, шароварів і багат шаровості [5:29–32]. Колекції в японських мотивах представляють такі будинки мод, як *Sportmax*, *Proenza Shouler*, *Tsumori Chisato*, з індійським стилем працюють *Chanel*, *Etro* та *Marchesa*, арабські мотиви в колекціях від *Gucci*, *Antonio Berardi*, *Osman* [4:11]. Отже, час від часу дизайнери повертаються до теми сходу, змінюють та пристосовують східний етнічний одяг до потреб західного споживача.

З метою виявлення найбільш важливих факторів, які впливають на вибір елементів сходу для костюму сучасної жінки, був використаний метод експертних оцінок та проведене анкетування викладачів кафедри технології та дизайну Української інженерно-педагогічної академії (УІПА). На думку експертів, найбільш важливими факторами являються стиль одягу (35%), аксесуари (25%), орнамент в одязі (15%). Другорядними елементами назвали колір (10%), макіяж (8%), та зачіску (7%).

В ході дослідження було визначено певні стилі в одязі, які використовують жінки, які віддають перевагу східному одягу у повсякденному житті. Адже стиль одягу є певною акцентуацією ансамблю (костюму в широкому сенсі), продиктована такими ознаками, як вік, стать, професія, соціальний статус, приналежність до субкультури, особистий смак людини, епоха життя суспільства, національність, релігійна приналежність, доречність, функціональність, спосіб життя та індивідуальні особливості [3:68]. Респондентам в анкетній формі були запропоновані такі базові

стилі одягу, як класичний, романтичний, спортивний, фольклорний, дифузний. Встановлено, що переважна кількість жінок, які захоплюється східною культурою в повсякденному житті, частіше всього обирають класичний стиль одягу (40%). Менш популярними є романтичний (25%) і фольклорний стиль (25%).

Для створення східного образу досить важливо використовувати східні елементи й найпопулярніші з них є платок, пояс, шальвари, штани «Афгані». З'ясовано, що сучасні жінки, які захоплюється східною культурою в повсякденному житті, в якості елемента східного костюму частіше всього надягають платок (50%).

Не менш важливим питанням є використання кольору, оскільки грамотно підібрані його відтінки, їх поєднання та узгодженість між собою забезпечують красу в одязі. З давніх часів у східних народів почала складатися певна гама улюблених кольорів, які відображають настрої людини, відповідають характеру і темпераменту народу, навколишньої природі. Чим ближче до екватора, тим більша тяга людей до відкритим яскравим колірним сполученням.

Особливим оздобленням в одязі Сходу є орнамент, побудований на ритмічному повторенні геометричних елементів, стилізованих тваринних чи рослинних мотивів. Усі орнаменти поділяють на геометричні (мотиви складаються з різних геометричних фігур, ліній); символічні (мотиви відтворюють конкретні предмети й форми реального світу), рослини (рослинний орнамент), тварин (зооморфні мотиви), людини (антропоморфні мотиви) і т. д. Однак в мусульманстві заборонено зображати живих істот, тому це залишило особливий відбиток на образотворчому мистецтві сходу, особливо на східному орнаменті. Тому основними орнаментами були обрані такі види східного орнаменту, як геометричний, образотворчий, дифузний (поєднує геометричні та образотворчі стилі).

Відмінна риса східного стилю – велика кількість аксесуарів (браслети, масивні довгі сережки, сумки, розшиті паетками та бісером, різнокольорові намиста). Прикраси можуть висловлювати самі різні настрої та бажання людини, що відображається у виборі кольору, форми, структури прикрас, слідуванні моді чи її запереченні, взаємозв'язку з професією, характером і статуєю.

Зачіска та макіяж є частиною іміджу, вони є проявом моди в повсякденності, можливістю висловити свій внутрішній світ. Однак, на відміну від класичних арабських канонів, європеїзований варіант арабського макіяжу передбачає акцентування уваги найчастіше на очах. Інші елементи залишають в більш природному вигляді, тільки злегка підкреслюють їх красу.

В ході опитування було з'ясовано, що жінки з класичним стилем в одязі обрали чорний (35%), золотий (25%) та синій (40%) кольори, геометричний орнамент (75%), денний макіяж натуральних

відтінків (80%). Бажаними аксесуарами вони назвали сережки (75%). Жінки, які використовують романтичний стиль в одязі, обрали такі кольори, як білий (30%), золотий (25%), червоний (25%), рожевий (20%) кольори, образотворчий орнамент (75%). Улюбленими прикрасами назвали сережки (45%), браслети (30%) та каблучки (25%), улюбленою зачіскою – розпущене волосся (85%), а макіяж – яскравий, але ніжних відтінків (70%). Жінки з фольклорним стилем основними кольорами обрали чорний (30%), червоний (35%), зелений (15%), золотий (20%) кольори, дифузний орнамент (80%). Популярними аксесуарами є сережки (35%), браслети (40%) та каблучки (25%). Віддають перевагу підкресленому, насиченому макіяжу яскравих відтінків (85%). Зачіска – розпущене волосся (90%).

На основі проведених досліджень розроблено рекомендації щодо інтеграції східного стилю з основними стилями (класичний, романтичний та фольклорний) в одязі сучасної європейської жінки.

1. Класичний стиль: основним одягом класичного стилю є костюм (зі спідницею або брюками), силует трохи приталений, чорного, темно-синього або білого кольорів; витончене взуття без прикрас. Східний елемент одягу: шийний платок східного орнаменту, геометричний орнамент аксесуарів. Класичний стиль передбачає строгість, лаконічність і мінімалізм, тому припустимо використовувати не більше двох видів прикрас, які повинні гармоніювати за кольором, розміром та орнаментом. Сережки – срібного або золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; трикутної, квадратної або круглої форми; невеликого розміру, трохи нижче мочок вух; обручки – зі срібного чи золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; трикутної, квадратної або круглої форми; невеликого розміру; браслети – зі срібного чи золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; елегантні, витончені, зі строгим малюнком, невеликого розміру; намисто – тоненький ланцюжок зі срібного чи золотого металу з кулоном на східну тематику. Неяскравий, спокійний, нейтральний макіяж. Очі – акцентована частина обличчя. Натуральні відтінки тіней, тонка «стрілка» по лінії росту вій, туш чорного кольору; брови – підкреслені, на один тон темніше волосся; губи – натуральні, прозорі відтінки; зачіска – волосся зібране або розпущене.

2. Романтичний стиль: основа – сукні, спідниця, сарафани, блузки, кардигани, болеро; силует «пісочний годинник»; світлі пастельні тони – блакитний, рожевий, бежевий, фісташковий, бузковий, білий кольори. Доцільно використовувати й темніші кольори, але пом'якшених відтінків (світлокоричневий, димчasto-сірий). Класичні туфлі на шпильці, туфлі-човники або босоніжки на витонченому каблучці. Взуття може бути прикрашене візерунками, квітами, бантами, стразами. Східний елемент одягу: платок або шарф на шию.

Орнамент аксесуарів: образотворчий. Сережки, кольє, браслети, каблучки не повинні бути надто масивними і яскравими. Оптимально підходять невеликі золоті та срібні прикраси, якісна біжутерія. Сережки – зі срібного або золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; овальної, фантазійної, круглої форми; будь-якого розміру, але витончені та не масивні, щоб зберегти легкість образу. Обручки – зі срібного чи золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; овальної, фантазійної, круглої форми; витончені, не масивні. Намисто – зі срібного чи золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу, із візерунками та каменями. Браслети – зі срібного чи золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; елегантні, витончені, з візерунками та каменями. Макіяж: очі – тіні яскравих, насичених відтінків (кольорові підводки, туш з ефектами); брови – підкреслені, виразні; губи – яскраві, але ніжні відтінки; натуральні. Максимальна природність зачіски (розпущене волосся – класичні локони або довге пряме волосся).

3. Фольклорний стиль: основа – туніки, шальвари, «аладіни», спідниці, сукні, сарафани, штани-«афгані». Два основних силуету – прямий і трапецієвидний. Кольори фольклорного стилю – це традиційні кольори національного костюма, а саме: чорний, білий, червоний, золотий, срібний, жовтий, фіолетовий. Взуття – босоніжки, сандалі, балетки, взуття на каблучках або плоскій підшві. Орнамент аксесуарів: образотворчий, дифузний. Сережки, кольє, браслети, каблучки. Яскрава, масивна біжутерія з каменями або візерунками. Сережки – зі срібного чи золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; овальної, фантазійної, круглої форми; з візерунками, каменями або кристалами; довгі або короткі; масивні. Обручки – зі срібного чи золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; овальної, фантазійної, круглої форми; з візерунками, каменями чи кристалами. Намисто – зі срібного чи золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; з каменями або кристалами; масивне. Браслети – срібного або золотого металу, в залежності від кольорової гамми одягу; із візерунками, каменями чи кристалами; масивні; набір із декількох браслетів в одному стилі або браслети, скріплені із каблучками. Макіяж: застосування косметики особливо інтенсивних і насичених кольорів (акцентування уваги лише на одній, особливо важливій деталі особи: найчастіше на очах). Інші елементи залишають в більш природному вигляді, тільки ледь підкреслюючи їх красу. Очі – палітра яскравих тіней: чорні, бузкові та фіолетові, сірі, матові й перламутрові золоті, доцільно використовувати графічну «стрілку». У доповнення образ прикрашається блискітками та стразами, які накладаються на лобову й скроневу частини, повіки й навіть вії. Брови – підкреслені, виразні; губи – яскраві, але ніжні відтінки, натуральні. Зачіска: розпущене волосся.

Висновки. Таким чином, у даній статті ми розробили рекомендації щодо грамотного поєднання повсякденного європейського одягу і елементів східного стилю. Встановлено, що найпопулярнішими елементами східного стилю серед споживачів є стиль одягу, аксесуари, орнамент, елементи східного одягу, колір, макіяж та зачіска. На основі проведених досліджень шляхом анкетування та експертного оцінювання розроблено рекомендації щодо інтеграції східного стилю з основними стилями (класичний, романтичний та фольклорний) в одязі сучасної європейської жінки.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку полягають у виявленні художньої взаємодії східного стилю із стилем українських жінок з метою розроблення рекомендацій щодо створення одягу інтегрованого стилю.

Література:

1. Володин В. А. Современная энциклопедия. Мода и стиль / В. А. Володин. — М.: Аванта+, 2002. — 480 с.
2. Рания Андроники Боссонис. Танец живота / Андроники Боссонис Рания. — М.: Феникс, 2005. — 160 с.
3. Сорини, сестры. Тайны и секреты женской одежды / сестры Сорини. — Ростов-на-Дону: «Феникс», 1999. — 448 с.
4. *Collezioni Donna*. — 2014. — №6.
5. *Harper's Bazaar*. — 2015. — №5.

Рецензент статті: Панова М. В.,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
Українська інженерно-педагогічна академія